

Proiect TURISM INTERNATIONAL
Universitatea Creștină “Dimitrie Cantemir” - Brașov

Turismul rural, ecologic și cultural în comuna Bran

Satul turistic Bran

Pe baza experienței internaționale și a practicilor întâlnite în ultimii ani, în România sunt considerate ca favorabile dezvoltării turismului zonele montane, litoralul și Delta Dunării, iar prin acțiunile desfășurate de asociațiile ce au ca obiect de activitate turismul rural și agroturismul, numărul zonelor și localităților rurale atrase în circuitul turistic a crescut.

După 1990, odată cu înțelegerea importanței turismului rural și agroturismului și corespunzător cu elaborarea unor reglementări legate de dezvoltarea acestora, primele gospodării omologate au fost în zona Moeciu – Bran – Rucăr. În acest context, studiarea experienței satului turistic Bran este în măsură să ofere elemente de referință pentru dezvoltarea în această direcție a altor localități și pentru promovarea turismului rural pe piața internațională.

I. Prezentarea generală a zonei Rucăr - Bran

Branul este poarta naturală deschisă la trecerea din Transilvania în Muntenia și culoarul dintre Munții Bucegi și Piatra Craiului, învecinându-se cu Țara Bârsei în nord și nord-est, la sud și sud-est cu Dâmbovița și Valea Prahovei. Din punct de vedere al cadrului natural, zona se prezintă ca o depresiune înaltă între 800 – 1.000 m cu orientare NE-SV ce este delimitată de valea râului Bârșa, Munții Piatra Craiului (cu vârfuri de peste 2.000 m – Vârful Omu 2239 m).

Depresiunea este o platformă cu structuri de conglomerate și calcar în nord, forme carstice în sud, întinzându-se către bazine la Dragoslavele, despărțite de pasul Giulava (1290 m). În zonă se remarcă un contrast între plaiurile prelungi și văile puternic adâncite de forme carstice: chei (Valea Rudăriței, Valea Cheii), sohodoale, lapiezuri (Giulava, Fundățica), ponoare, izbucuri (Rudărița, Fundățica), doline (Fundata), polii (Obârșia văii Izvorului), peșteri (peștera Liliecilor), etc.

Localitatea Bran se află în partea de SV a județului Brașov, la intrarea în culoarul Rucăr-Bran și are altitudini cuprinse între 700-900 m. Branul se află la o distanță de 27 km de Brașov pe DN 73; 109 km de Pitești; 57 km de Câmpulung; 179 km de București pe drumul european E60. Accesul pe cale ferată se face folosind rețeaua București-Brașov (166 km) și Brașov-Zărnești (cca. 30 km).

Comuna Bran, atestată pentru prima dată în 1367, este specifică satului montan românesc și este formată din 5 sate: Poarta, Predeluț, Sohodol, Șimon, având centrul comunal în satul omonim.

Această regiune are o **climă** temperată de depresiune intramontană cu veri răcoase și ierni reci. Temperatura medie anuală este de 5°C, iar în zonele vecine se înregistrează valori cuprinse între 4°C (Rucăr), 7°C (Brașov), 8°C (Câmpulung). În luna iulie, care este cea mai călduroasă din an, temperatura ajunge la 25-27°C, iar în luna ianuarie temperatura variază între -10 și -15°C. Zona Bran este bogată în precipitații, numărul mediu al zilelor ploioase fiind de 120 zile/an. În sezonul rece, numărul mediu de zile cu ninsoare este de 60 zile/an, iar grosimea stratului de zăpadă este de 40-50 cm (propice practicării sporturilor de iarnă). Vânturile predominante în zonă au o viteză de 3-5 m/s.

Din analiza acestor factori climatici reiese amplitudinea termică redusă, adăpost de vânturi puternice, strat de zăpadă bogat și îndelungat, ceea ce arată că această zonă are valențe turistice deosebite.

Rețeaua **morfo-hidrografică** din regiune este desfășurată conform orientării reliefului către bazinul Transilvaniei și spre Câmpia Română. Există ape de adâncime și de suprafață. Apele de adâncime reprezentate de izvoarele aflate la contactul dintre munți și culoarul Rucăr-Bran, ele fiind slab mineralizate și cu o potabilitate bună. În cadrul apelor de suprafață, culoarul Rucăr-Bran-Dragoslavele, are rol de cumpănă de ape între bazinul muntean și cel transilvan. Sunt două râuri colectoare: Bârsa – în sectorul nordic și Dâmbovița în sud

Din punct de vedere al **florei și faunei** perimetrul se află în cadrul pădurilor de fag ce se amestecă la limita inferioară cu gorunul și la cea superioară cu coniferele. Pădurile compacte de molid sau amestec de fag și brad apar în Munții Piatra Craiului, Leaota și Bucegi, în special la altitudini de 1400 – 1700 m, iar la altitudini înalte există jnepeni, ienupări, floră subalpină și alpină. Izolat apar porțiuni de larice, tisa, amestecate cu molid, fag, dar din cauza poluării pajiștile și fânețele înlocuiesc acum zona de pădure. Sunt considerate monumente ale naturii: floarea de colț, garofița Pietrii Craiului, bulbucii de pădure, sângele voinicului.

Fauna este reprezentată în special în Munții Piatra Craiului și Bucegi de exemplare ca: lupul, capra neagră, ursul, mistrețul, veverița, râsul, vulpea, etc. Avifauna este reprezentată de: cocoșul de munte, ierunca, acvila de munte, ciocănitoarea, cinteza, pițigoiul etc. În apele de munte trăiesc păstrăvi, scobari, clean, boiștean.

Toate aceste elemente pot reprezenta motivații pentru practicarea diferitelor forme de turism: în rezervații, speologic, științific, etc.

Din punct de vedere al **cadrelor socio-economic**, Branul se definește ca fiind un sat agrar, cunoscută fiind tradiția locuitorilor în creșterea animalelor.

Poziția și forma satelor sunt o dovadă elocventă a adaptării la formele de relief. Pe platforme sunt amplasate satele Fundata, Șirnea și Măgura, iar pe terase și coaste, ferite de inundații, sunt așezate satele Moeciu, Sbârcioara, Șimon, Bran Poarta. Aceste localități fac parte din categoria satelor de tip risipit cu gospodăriile cunoscute sub forma arhaică de “casă cu curte” întâlnite și în alte zone de munte ale României, precum și în Europa, unde poartă denumirea de “gospodărie cu ocol întărit”. Ocupațiile de bază ale locuitorilor din acest perimetru sunt **creșterea animalelor**, lucrul la pădure, atât în munți cât și prin pendularea între munte și câmpie. Predominantă a fost creșterea vitelor în propria gospodărie cu “văratul” la munte, la stânele aparținând obștei satului și iernatul în gospodărie și la “hodăi”.

Agricultura se practică pe scară mai redusă datorită terenului slab productiv și a climei reci, iar lucrul la pădure a fost și rămâne ocupația de bază a celor din zonă. Un loc important în economia acestui sat îl ocupă meșteșugurile și industriile țărănești legate mai ales de prelucrarea lânii. Țesutul este practicat în fiecare gospodărie, iarna, la război, realizându-se cunoscutele taluri “în vergi” în alternanță cromatică alb-negru, “săricile” sau straietele din lână țurcană cu firul lung, etc. În cadrul meșteșugurilor se mai remarcă și prelucrarea lemnului pentru mobilier.

Alt aspect al vieții satelor din acest spațiu îl constituie târgurile de țară bianuale (la 9 august Târgul Pantelimonului, la 21 noiembrie Târgul Arhanghelului), unde participă alături de brăneni și locuitorii din zonele Muscel, Sibiu, Țara Oltului, Țara Bârsei, etc.

II. Potențialul turistic al zonei Bran

Potențialul turistic-cultural la nivelul localității Bran este atractiv și variat, fiind reprezentată de fondul etno-folcloric original, manifestări folclorice și sărbători tradiționale, castelul Bran, muzeul de artă medievală, Biserica de zid cu hramul “Adormirea Maicii Domnului” sau clădirea vechii vămi din secolul al XVIII-lea. În incinta castelului Bran se află un important muzeu etnografic în aer liber ce include gospodării țărănești, instalații tehnice, obiecte specifice satelor din zonă.

II.1. Castelul Bran

Pasul Bran, cunoscut ca unul dintre cele mai importante trecători din Carpații Meridionali, este menționat încă din antichitate în rapoartele geto-dacice. În urma tratatului de alianță antiotomană încheiat la Brașov în 1395 între Mircea cel Bătrân și Sigismund de Luxemburg, Bran a trecut în stăpânirea Țării Românești. Mircea cel Bătrân, bunicul de filiație paternă a viitorului voievod Vlad Țepeș, este primul din dinastia Basarabilor ce stăpânește Branul și tot el a fost cel ce a inițiat acordarea de privilegii comerciale acestei cetăți, privilegii care au dus la încurajarea comerțului cu Muntenia.

Intenția de a construi o cetate în pasul Bran exista încă de la 1364. Actul emis la 19 noiembrie 1377 de către Ludovic I acordă brașovenilor apanajul de a ridica un nou fort din piatră la Bran „cu propriile lor osteneli și cheltuieli” și să niveleze terenul în vederea construirii cetății. În schimbul acestui serviciu, brașovenilor li s-au întărit unele privilegii asupra celor 13 târguri din Țara Bârsei, precum au fost din vechime”, acordându-li-se și altele noi, ca: dreptul de folosință a „câmpului numit Turcheș” și reducerea impozitului regal. Promisiunea mutării vămii de la Rucăr la Bran se includea tot în noile privilegii acordate Brașovului. Ludovic își „rezerva” „totdeauna” dreptul de numire și destituire a judeului, comitelui și castelanului noii cetăți, cărora le interzice să se amestece în „libertățile și obiceiurile vechi” ale supușilor din Brașov.

Castelanul, numit direct de către rege, pe lângă misiunea lui de comandant militar, îndeplinea și atribuțiuni administrative și juridicționale, întrucât îndată după ridicare (până la 1382) cetatea a fost înzestrată cu un domeniu, fapt pe care îl aflăm dintr-un act de la 1395, când posesiunile cetății Bran, Zărnești și Tohan sunt dăruite parohului Thomas de la biserica Sf. Maria din Brașov și fraților săi.

În urma tratatului de alianță antiotomană semnat de Împăratul Sigismund de Luxemburg și Mircea cel Bătrân, la Brașov, în 1395, Bran trece sub conducerea valahilor. Astfel, Mircea cel Bătrân – bunicul pe linie paternă a viitorului Prinț Dracula, cunoscut în istorie și ca Vlad Țepeș - devine primul prinț din dinastia basarabilor care stăpânește Branul. Mircea cel Bătrân și descendenții săi Mihai I și Radu al II-lea Praznaglava, au acordat comercianților o serie de privilegii dar au și impus interdicții pentru a preîntâmpina comiterea de abuzuri din partea vameșilor. Astfel, ei au încurajat dezvoltarea schimburilor comerciale prin drumul ce trecea prin pasul Bran și au asigurat protecția militară a întregii zone.

Răspunzând invitației împăratului Sigismund de Luxemburg, Vlad Dracul – tatăl Prințului Dracula – a plecat la Nürnberg, pe 8 februarie 1431, unde a fost numit cavaler al Ordinului Dragonului și a primit recunoașterea europeană a calității de Prinț al Valahiei. Din această cauză, nu puțini sunt acei cercetători care consideră că

numele „Dracul” derivă din simbolul Ordinului Dragonului, contrar interpretării eronate potrivit căreia numele său are o origine nefastă - „Diavolul”.

Fiul lui Vlad Dracul – Vlad Dracula zis și Țepeș – s-a născut în orașul Sighișoara, nu departe de Brașov. Numele său vine, indubitabil, conform modului în care în general numele românești sunt formate, din alăturarea sufixului patronimic „a” sau „ea” la numele tatălui. Astfel „Dracula” sau „Drăculea” înseamnă fiul lui „Dracul”.

Dracula, potrivit descrierii făcute de legatul papal Nicolae Modrussa, „era nu foarte înalt de statură, dar foarte vânjos și puternic, cu înfățișare crudă și înfiorătoare cu nasul mare și acvilin, nările umflate, fața subțire și puțin roșiatică; în care genele foarte lungi înconjurau ochi verzi și larg deschiși, iar sprâncenele negre și stufoase îi arătau amenințători; fața și bărbia erau rase, cu excepția mustății. Tâmpilele umflate sporeau volumul capului. Un gât ca de taur lega ceafa înaltă de umerii lași pe care cădeau pletele negre și încârlionțate”.

Desele schimbări de domnie, după moartea lui Mircea cel Bătrân (1418), pe de o parte, și incursiunile otomane pe de altă parte, (în 1421, turcii pătrund prin pasul Bran în Țara Bârsei pustiind Brașovul și localitățile învecinate) determină pe Sigismund de Luxemburg să treacă cetatea sub autoritatea voievodului Transilvaniei, însărcinat cu paza hotarelor.

Între 1428 și 1436, Vlad Dracul, viitorul Prinț al Valahiei, a fost nevoit să se autoexileze, refugiindu-se în Transilvania, la Sighișoara. Deținând un rang înalt în armata imperială, în noua sa poziție el s-a ocupat de apărarea granițelor de sud-est și a trecătorilor intracarpate, cea mai importantă dintre acestea din urmă fiind Branul, principala poartă de intrare din Valahia. În numele puternicului său protector – Sigismund de Luxemburg – el și-a exercitat influența și autoritatea în cele mai importante orașe din sudul Transilvaniei: Brașov, Sibiu, Mediaș, Sebeș.

Primul contact cu Branul al viitorului Prinț Vlad Dracula s-a petrecut în 1438, la sfârșitul mării expediții de jefuire conduse de Murad al II-lea în Transilvania, unde a fost nevoit să ia parte alături de tatăl și fratele său, pentru a-și salva viața.

Zece ani mai târziu, destinul lui Vlad Țepeș Dracula avea să coincidă din nou cu cel al Branului. După ce a fost încarcerat în închisoarea otomană din Egrigöz, Vlad Dracula devine, pentru o lună, Prinț al Valahiei. În timpul exilului ce a urmat, Vlad s-a bucurat de sprijinul și compania lui lancu de Hunedoara, care avea o relație strânsă cu ținutul Transilvaniei de Sud.

La 3 iulie 1456, lancu de Hunedoara, îl însărcinează pe Prințul Vlad cu apărarea permanentă a granițelor, incluzând aici, evident, și zona Branului. Din grija cu care era fortuit castelul Bran se poate deduce cu ușurință că Vlad Dracula și lancu de Hunedoara considerau zona un loc strategic. Ca persoană de încredere a lui lancu de Hunedoara și având la dispoziție o armată formată în mare parte din soldați munteni, pentru apărarea sudului Transilvaniei, Dracula traversează munții, prin Bran, și odată ajuns în Valahia, îl atacă prin surprindere pe Prințul Vladislav, pe care îl detronează și ucide.

Imediat după ce a ajuns pe tron, Vlad Țepeș Dracula, încheia în 6 septembrie 1456, un tratat cu regele Ungariei, prin care acesta îi asigură protecție în eventualitatea unui atac turc. În același timp, el încheie și o înțelegere cu brașovenii împotriva turcilor, promițându-le că-i va apăra și de alți dușmani. Cu acest prilej Țepeș le acordă „dreptul de a face comerț liber în Țara Românească, așa cum făcuse și înainte”,

cu condiția ca neînțelegerile ivite să fie judecate de domn sau de reprezentanții săi speciali.

Dar între Vlad Țepeș și brașoveni s-au ivit curând neînțelegeri pricinuite de sprijinul acordat de către sași lui Dan al III-lea, pretendent la tronul Țării Românești. Tratatul purtat au dus însă la împăcarea ambelor părți în decembrie 1457, menținându-se respectarea „convențiilor” făcute anterior. Pentru nerespectarea celor stabilite la sfârșitul anului 1457 Țepeș va trece la represalii împotriva negustorilor sași. Dan al III-lea, care se găsea încă la Feldioara, lângă Brașov, consemna în 1459, că auzise „cum că Dracul a tras în țeapă pe negustorii din Brașov și Țara Bârsei care au venit cu mărfuri din Țara Românească.”

Aprilie 1460 a elucidat situația de conflict între Vlad Țepeș și Dan al III-lea. Vlad Țepeș pătrunde prin Bran în Țara Bârsei „atacând sate, cetăți și orașe”, unde a dat foc grânelor, iar pe cei prinși i-a tras în țeapă în apropierea capelei Sf. Iacob din Brașov. Apoi, trecând munții cu Dan și oamenii acestuia îl pedepsește pe pretendentul la tronul Țării Românești prin slujba de înmormântare, tăierea capului și îngroparea acestuia.

Urmând a se confrunta cu puternica armată otomană condusă de Mahomed al II-lea, care a invadat teritoriile românești la începutul verii lui 1462, Dracula aplică cu înțelepciune tactica pârjolirii pământurilor și își organizează armata strategic pentru a apăra ținuturile atacate de turci. Astfel, munții și bătrânele păduri din jurul Branului au devenit refugiul soldaților, dar și adăpost pentru femei și copii.

La 15 august 1462, Albert Istemmezö, le-a cerut locuitorilor Brașovului și Branului să facă pace cu Radu cel Frumos, bazându-se pe o atitudine diplomatică nefavorabilă lui Dracula manifestată în cercurile oficiale transilvănene, care considerau că Branul, o cale de o esențială importanță economică, strategică și militară, trebuie să fie eliberată de sub influența lui Vlad, pentru a putea asigura o legătură între Radu cel Frumos și susținătorii săi din Transilvania.

După epuizanta confruntare cu Mahomed al II-lea, din care Vlad Dracula a ieșit învingător, în ciuda trădării nobililor care nu-l acceptau intransigența, el a plecat la Brașov pentru a întâlni armata lui Matei Corvin care, cu greu, a cucerit orașul pe 20 noiembrie 1462.

Michael Beheims scria că Vlad, care încă avea o armată puternică, a traversat Carpații și a ajuns în Brașov unde a purtat îndelungate negocieri cu Matei Corvin. După această întâlnire, prințul valah a trecut înapoi munții acompaniat de avangarda armatelor aliate, cu al căror ajutor Vlad spera să-și urmărească dușmanii și să-și continue lupta împotriva otomanilor. Prințul Vlad și căpitanul armatei regelui Ungariei, Jan Giska, cu luptătorii lor, pe atunci în serviciul lui Matei Corvin, au rămas în munți pentru a aștepta restul armatei ungare. La început, Jan Giska a fost trimis să-l sprijine pe Dracula, dar oponenții săi transilvăneni au realizat că valahul trecea printr-un moment critic astfel că, profitând de atmosfera nefavorabilă, au conceput o falsă scrisoare de trădare chipurile semnată de Dracula, pe care l-au arătat-o Regelui. Acesta fiind date, Matei Corvin, nedorind să se implice într-o acțiune atât de riscantă în josul Dunării, ordonă ca Dracula să fie arestat. Locul stabilit pentru prinderea lui Dracula, care se presupune a fi zona Branului, este dificilă pentru desfășurarea unei armate, aici până și carele treceau doar câte unul în șir indian, de îngust ce era drumul. Pus în imposibilitatea de a-și demonstra considerabilele calități militare, Dracula este capturat la 26 noiembrie 1462. În strmtoaarea dintre stâncile Pietrii

Craiului, Vlad este legat cu lanțuri și, trecând prin Bran – unde pentru scurt timp a fost încarcerat în pivnițele Castelului Bran – el este transportat la Mediaș, Alba Iulia și apoi în temnițele regale din Visegrad și Buda.

Documentele care atestă că Vlad Dracula a trecut de atât de multe ori prin Bran și a stabilit relații economice și militare cu Castelul Bran, vorbesc despre importanța rolului jucat de trecătoare și castel în relațiile dintre Transilvania și Valahia.

În octombrie 1476, când Vlad Țepeș se află la Brașov urmând a trece pe la Bran în Țara Românească pentru a-și ocupa tronul în cea de-a treia domnie, le acordă brașovenilor libertatea de a face comerț „în toate târgurile și locurile din țara domniei mele, cum a fost și mai înainte așezământul cel vechi din toate câte le va fi de trebuință și vor pofti”.

Vlad Țepeș a ajuns însă foarte repede în situația de a încălca privilegiul acordat brașovenilor întrucât negustorii din țara sa, cum spune, „nu se pot hrăni săracii”. Limitarea negoțului brașovean în Țara Românească nu este numai opera lui Vlad Țepeș, deoarece în 1478-1482 Basarab cel Tânăr scria negustorilor orașului de peste munți „să se înțeleagă” cu negustorii din țara sa ca „să luați marfa de la negustorii noștri la hotar”.

În 1897, scriitorul irlandez **Bram Stoker** publica thrillerul „**Dracula**”, apreciat de Oscar Wilde ca fiind „cea mai frumoasă poveste a tuturor timpurilor”. Asemănările dintre Castelul Bran și castelul contelui Dracula din roman i-a determinat pe numeroși cercetători și jurnaliști să afirme că locul unde se petrec aventurile descrise de Stoker este chiar Castelul Bran, deși romancierul nu a trecut niciodată în viața sa prin Bran. Trebuie accentuat însă, o dată în plus, că povestea lui Bram Stoker nu are nici o legătură cu prințul român, Vlad Țepeș, și în consecință, ea poate atrage o umbră nefavorabilă asupra figurii istorice a acestuia, a cărui viață și fapte trebuie cunoscute de lume așa cum s-au petrecut ele în realitate. Personalitatea și actele sale trebuie evaluate just, iar reputația sa este inestimabilă.

Numeroasele filme realizate la Bran, nenumăratele articole scrise aici, milioanele de turiști dornici să descopere una dintre cele mai fascinante mituri ale secolului, precum și documentele autentice ce îl însoțesc, frumusețea locurilor, ospitalitatea gazdelor, sunt tot atâtea motive pentru care merită să vii la Bran.

Popularitatea cunoscută de poveștile și anecdotele despre Prințul Dracula, precum și larga circulație în țările slave a legendelor despre omorurile săvârșite de „prințul – vampir”, dovedesc, o dată în plus, interesul pe care îl trezește Vlad Țepeș și Branul, implicit.

Comparând cu numeroasele dovezi care vin să motiveze acțiunile sale severe, istoricii consideră că acuzațiile extrem de crude pronunțate împotriva lui Vlad Dracula sunt în contradicție cu logica istoriei și legile țării din acea epocă.

Prințul Vlad Țepeș-Dracula trebuie să rămână în memoria istoriei ceea ce a fost pentru poporul său: un simbol al justiției, exponent prin excelență al luptei pentru neatârnamarea și libertatea țării sale, model de curaj și inteligență puse în slujba celor mai nobile cauze, geniu militar plin de inventivitate, inegalat diplomat și om politic de primă mărime în epocă, pilduitor exemplu de apărător și iubitor al țării și neamului său. Cine cunoaște istoria poporului român, poate cu ușurință să înțeleagă că fără Dracula Voievod aceasta ar fi lipsită de una din cele mai de seamă personalități, dar și de un moment de importanță excepțională pentru libertatea sa.

Stăpânirea cetății și orașului de către Brașov după 1498 aduce însemnate modificări în primul rând în organizarea și funcționarea lor. Orașul și districtul Brașov (format din 13 târguri și comune libere) alegeau în fiecare an doi castelani care administrau veniturile și cheltuielile cetății Branului și domeniului acestuia. Veniturile cetății rezultau din venitul morarilor, venitul din piper, venitul de la băutura vândută în cetate, venitul realizat din vama cetății, venitul din birșagurile juzilor din Brașov și district, venitul din dijma oilor, venitul rezultat din taxa țiganilor din district, venitul dijmii din satele domeniului, venitul din semăna-tul și vânzarea inului, dijma stupilor din domeniu, dijma porcilor, censul de pe domeniu, taxa vigesimatorilor pentru slujitorii din cetate, venitul sării de la Feldioara și altele.

După expirarea mandatului de un an castelanii puteau fi realeși. Excepție a făcut românul Gheorghe Olah (sau Gheorghe Românul), care a fost ales pe timp de 10 ani. De la mijlocul secolului al XVI-lea, castelanii nu mai sunt aleși de întregul district, ci numai de județ și senat, ca apoi județul să fie cel care îi numește. Castelanelul era în primul rând conducătorul militar al cetății, apoi administratorul domeniului și judecător suprem al acestuia. Erau numiți câte doi tocmai pentru a putea fi găsit întotdeauna unul dintre ei (castelanii) sau pentru a sta la cetate permanent (vicecastelanii). Castelanii nu primeau salarii, doar gratificații și li se plăteau deplasările la cetate sau pe domenii.

Ca administratori ai cetății și domeniului acestuia, vicecastelanii sau pârçălabii conduceau o serie de lucrări, cum ar fi reparații de tâmplărie, zidărie, fierărie, soabe „cu cahle lustruite”, ferestre (discuri de sticlă în ramă metalică), sau de altă natură, ca pictarea în 1512 a bisericii din cetate de către Dominic, executarea a patru blazoane în sala mare și două orologii solare în curte de către Gregorius în 1535, vopsirea și revopsirea blazoanelor de pe uși, precum și slujbele din biserică cetății ș.a.m.d. Toate acestea erau plătite în raport cu valoarea lucrării.

Pârçălabii aveau grijă de înzestrarea cetății cu arme, dar și cu mobilier sau alte obiecte, inclusiv alimente și cele necesare bucătăriei. Ei mai aveau în grijă și moara de malț de la poalele cetății, precum și joagărul.

Din anul 1600, administrarea domeniului este preluată de județul și cojudețul Brașov. Conducătorii cetății purtau și alte denumiri, nu numai de castelani, ci și prae-fecți, aediles, dispensatores, patroni inspectores. Toate aceste denumiri vorbesc despre rolul lor administrativ. Acest lucru se reflectă și în modificările pe care le-a suferit castelul după 1498, când turnul din partea de răsărit se dublează cu parament de bosaje: se amenajează logia din interior și se înalță zidurile de incintă modificându-se în sensul amenajării cu două rânduri de metereze, cele inferioare pentru artilerie, iar cele de sus de pe drumul străzii pentru arme ușoare individuale. În aceeași perioadă se înalță și turnul central, donjonul și pilaștrii cu console cu dubluter.

II.2. Biserica din Bran

A fost construită în 1820 și pictată în 1836 și poartă hramul Adormirea Maicii Domnului. Planul său are un naos cu patru travee, flancat în extremitatea estică de două abside semicirculare în interior și poligonale în exterior. În vest, deasupra unui vestibul, se află turnul clopotniței. Absida altarului este, de asemenea, semicirculară în interior și poligonală în exterior. Fațadele sunt tencuite și văruite, iar ferestrele sunt înalte, fără ancadramente. Cornișa este subliniată de un profil din tencuială. Turnul decorat pe

toată înălțimea cu pilaștri neoclasiți conferă o notă originală, construcția păstrând structura originală.

II.3. Vama veche din Bran

Construcția datează din secolul al XVIII-lea, aici funcționând în trecut vama din trecătoarea Bran – Rucăr. Astăzi este muzeu.

II.4. Case memoriale din zona Bran

- ☼ Sextil Pușcariu (1877-1948) – lingvist, filolog și istoric, membru al Acad. Române
- ☼ Dr. Aurel Stoian (1866-1972) – Președintele Consiliului Național Românesc din Bran, semnatar al actului Marii Uniri de la 1 decembrie 1918, medic, edil și primar al localității Bran.
- ☼ Dr. Iosif Pușcariu (1889-1965) – Fondator al Spitalului de Ochi din Brașov
- ☼ Profesor Doctor Docent Liviu Popovici (1927-1994) – om de știință și neurolog de renume mondial, membru al Academiei de Științe Medicale.
- ☼ Profesor Doctor Docent Valeriu Lucian Bologa (1892-1971) titan al istoriei medicinei și membru al unui număr de 23 de societăți și academii de științe, legat de Bran prin origine și iubire.
- ☼ Profesor Universitar Dr. Aron Petric (1915-1981) – decan al Facultății de Istorie din București, cercetător și dascăl de excepție, fiu al Branului.
- ☼ Fundația Profesorului Ioan Clinciu.

II.5. Muzeul etnografic în aer liber din Bran

Este amenajat în parcul din vecinătatea Castelului Bran. În acest muzeu au fost aduse și reconstituite unele din cele mai vechi și mai tipice construcții din zonă. Deschis pentru public în 1961, muzeul număra în 1981, 14 gospodării țărănești și instalații tehnice. Monumentele au fost selecționate și grupate pe baza cercetărilor din 1958-1960.

II.6. Portul popular în zona Bran

Portul popular brănean a evoluat lent, păstrându-și specificitatea, unitatea stilistică și armonia, dar fiind în același timp influențat de portul din Muscel. Epoca sa de maximă înflorire este considerată a fi a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și până în primele decenii ale secolului nostru. Portul popular din zona Branului, înrudit cu cel al zonelor învecinate – Muscel și Dâmbovița – scria Titus Hașdeu în 1979, relevă unele trăsături specifice, explicabile pe de o parte prin natura ocupațiilor, iar pe de alta prin asimilarea și redarea în forme locale a unor elemente de fond transilvănean. Diferențierile portului pe bază de vârstă, sex, anotimp, condiții sociale, au dus la o creație populară deosebit de interesantă prin varietatea pieselor componente ale costumului, bogăția coloristică și ornamentală. Din piesele costumului femeiesc se remarcă iile cusute sau alese cu lână sau bumbac în tonuri de roșu și negru cu fire aurii și argintii, fota largă cu pulpane în vărgi, încrețită în spate, ștergarul de cap din bumbac sau borangic, lăibărica de catifea neagră.

Costumul bărbătesc este mai redus ca număr de piese. Cămașa largă din pânză de in sau bumbac, coarecii și lăibăricile lucrate din zeghii, pieptare, cojocel, căciulile și gluga definesc structura portului păstoresc deosebit de bine păstrat în toată zona.

III. Oferta ospitalieră a localității Bran

Fondată în 1992, societatea română de turism rural, ecologic și cultural, denumită semnificativ "Bran-Imex", a reprezentat de-a lungul timpului un model de agenție profesională specializată în cazarea turiștilor în gospodării. În același timp, agenția Bran-Imex este și inițiatoarea constituirii ANTREC.

Inițial s-au făcut cazări la 4-5 case situate în imediata vecinătate a Branului, ulterior extinzându-se posibilitățile de cazare și în satele și comunele limitrofe. Baza materială a societății este constituită din 216 gospodării expertizate de firmă, ele fiind evaluate după mai multe caracteristici:

- capacitatea de cazare, număr de camere, locuri;
- capacitatea de asigurare a condițiilor igienico-sanitare;
- spațiile destinate preparării și servirii meselor;
- posibilitatea de asigurare a hranei și bună depozitare;
- dotările facultative în camerele de cazare (televizor, radio, telefon, frigider)
- dotări facultative în gospodării (parcări, spații de recreere, terenuri de sport)

Din aceste gospodării identificate, primele (din România) au fost omologate, primind la data de 18 ianuarie 1996 primele certificate de clasificare pe stele a fermelor agroturistice. La aceste gospodării se mai adaugă un număr de ferme și pensiuni care au fost verificate de către reprezentanții Ministerului Turismului și cu ajutorul specialiștilor din cadrul ANTREC – Brașov care fac parte din Comisia Tehnică de Omologare, acestor gospodării întocmindu-li-se dosare, fiind verificate conform criteriilor de omologare elaborate de către Ministerul Turismului.

Dezvoltarea turismului rural și ecologic, în ultimii ani, inițiat chiar în Bran, de Societatea Bran-Imex – a determinat apariția unui număr însemnat de pensiuni țărănești, număr în continuă creștere (67 în 1997 și 216 în 1998), cu număr de locuri de cazare variind între 2 și 16. Toate aceste pensiuni sunt omologate, ele figurând în catalogul ANTREC.

Tabel III.1. Evoluția numărului pensiunilor din zona Bran-Moeciu în perioada 1998-2000

Localitatea	1998	1999	% '99/'98	2000	% '00/'99
Moeciu-Cheia	4	6	+ 50	11	+ 83,3
Moeciu de Jos	21	34	+ 61,9	41	+ 20,6
Predeluț	2	6	+ 200	14	+ 133,3
Moeciu	4	6	+ 50	24	+ 300
Bran Poarta	1	4	+ 300	9	+ 125
Bran	24	23	- 4,16	41	+ 78,3
Sohodol	-	3	+ 300	13	+ 333,3
Șimon	5	12	+ 140	19	+ 58,3
Poarta	4	6	+ 50	17	+ 183,3
Șirnea	3	2	- 33,3	12	+ 500
Peștera	1	1	0	3	+ 200
TOTAL	69	103	+49,27	204	+ 98,06

Sursa: Bran-Imex (2001)

Tabel III.2. Evoluția numărului locurilor de cazare din zona Bran-Moeciu (1998-2000)

TURISM
- proiect 2002 -
Satul turistic BRAN

<i>Localitatea</i>	1998	1999	% '99/'98	2000	% '00/'99
Moeciu-Cheia	16	79	+ 393,75	124	+ 56,96
Moeciu de Jos	167	263	+ 57,49	299	+ 13,69
Predeluț	8	33	+ 312,5	65	+ 96,97
Moeciu	9	39	+ 333,3	96	+ 146,15
Bran Poarta	6	35	+ 483,3	79	+ 125,71
Bran	112	166	+ 48,21	267	+ 60,84
Sohodol	6	29	+ 383,33	42	+ 44,83
Șimon	28	110	+ 292,85	192	+ 74,54
Poarta	16	35	+ 118,75	63	+ 80
Șirnea	11	9	- 18,18	39	+ 333,3
Peștera	3	8	+166,66	20	+ 150
TOTAL	376	806	+114,36	1286	+ 62,67

Sursa: Bran-Imex (2001)

Numărul de pensiuni și implicit de locuri de cazare a crescut în fiecare an (cea mai mare creștere a fost înregistrată în 2000 în Șirnea unde numărul pensiunilor a crescut cu 500% față de 1999, an în care, față de anul precedent, acest număr scăzuse cu 33,3%), aceasta datorită încurajării dezvoltării acestei forme de turism prin acordarea de facilități pentru persoanele care investesc în turismul rural.

IV. Circulația turistică în cadrul unităților de cazare

Cele mai multe locuri de cazare aparțin pensiunilor încadrate agenției Bran-Imex. Acestea reprezintă, de altfel, cea mai reprezentativă formă de cazare pentru turismul rural. De la înființarea agenției, numărul turiștilor care au apelat la serviciile de cazare și masă oferite de pensiunile acesteia a crescut din ce în ce mai mult, o dată cu creșterea numărului gospodăriilor ce fac parte din agenție.

În Bran a fost construit în 1970 un hotel al Cooperației – Hanul Bran – menit să atragă turiștii și, în același timp, să descurajeze cazarea la fermele particulare. Astăzi el funcționează concurând cu pensiunile și fermele agroturistice. Totuși, numărul turiștilor este destul de ridicat, mai ales în timpul sezonului de vară.

În tabelul IV.1. prezentăm situația statistică a turiștilor cazați în pensiunile Bran-Imex, în Hanul turistic Bran și în fermele agroturistice, pentru a ilustra creșterea semnificativă a numărului lor, în paralel cu creșterea numărului pensiunilor ce colaborează cu agenția Bran-Imex pentru oferirea serviciilor de cazare și masă.

Tabel IV.1. Numărul turiștilor în turismul rural - zona Bran-Moeciu (1998-2000)

An	Tip echipament	Români	%	Străini	%	Total turiști	%
1998	Pensiuni turistice	2987	69,42	1316	30,58	4303	100
	Han turistic Bran	3002	80,94	707	19,06	3709	100
1999	Pensiuni turistice	3031	66,19	1548	33,80	4579	100
	Han turistic Bran	2775	87,07	412	12,92	3187	100
2000	Pensiuni turistice	3214	66,43	1624	33,57	4838	100
	Ferme agroturistice	874	83,64	171	16,36	1045	100
	Motel Bran	2163	86,83	328	13,17	2491	100

Sursa: Bran-Imex (2001)

TURISM
- proiect 2002 -
Satul turistic BRAN

În anul 1998 au fost cazați în pensiunile turistice din zona Bran-Moeciu un total de 4303 turiști din care 2987 români și 1316 străini, iar în Hanul turistic Bran au fost cazați un total de 3709 turiști, din care 3002 români, iar 707 străini, aceștia din urmă fiind cu 46,27% mai puțini decât în pensiunile turistice atestate ANTREC. Media sejurului a fost de 2 zile în trimestrele I, II și IV și de 6 zile în trimestrul III, această medie rămânând valabilă și pentru anii următori (1999, 2000).

În anul 1999, ca urmare a creșterii numărului de locuri în pensiunile turistice, a crescut și numărul de turiști, acesta ajungând la 4579 (3031 români și 1548 străini), cu 6,41% mai mare decât în anul precedent. Numărul turiștilor cazați în Hanul turistic Bran a cunoscut o scădere cu 14,07% față de anul precedent, o creștere mai mare constatându-se în cazul turiștilor străini, care au fost cu 41,73% mai mulți decât în anul precedent, în comparație cu numărul turiștilor români care au fost doar cu 7,56% mai puțini în 1999 comparativ cu 1998.

În anul 2000 se observă modificări în totalul turiștilor cazați în pensiuni – 3214 români și 1624 străini, ambele categorii cunoscând creșteri, iar în cadrul fermelor agroturistice au fost cazați în total 1045 turiști (874 turiști români și 171 turiști străini).

După 1998, fluxul de turiști a început să crească și să nu mai fie concentrat doar în trimestrul III, ci și în trimestrele I și IV când satele din zona Bran-Moeciu sunt solicitate pentru diversele manifestări tradiționale.

Tabel IV.2. Evoluția în timp a numărului de turiști cazați în pensiunile turistice din zona Bran-Moeciu (1998-2000)

An	Turiști români	%	Turiști straini	%	Total turiști	%
1998	2987	-	1316	-	4303	-
1999	3031	+ 1,47	1548	+ 17,63	4579	+ 6,41
2000	3214	+ 6,03	1624	+ 4,9	4838	+ 5,65

Sursa: Bran-Imex (2001)

Numărul turiștilor români și străini cazați în pensiunile turistice, ca urmare a creșterii numărului unităților de cazare, a cunoscut o creștere continuă în perioada 1998-2000. Astfel, ponderea în 1999 a numărului de turiști cazați în pensiuni turistice (față de 1998) a crescut cu 6,41% (creșterea mai mare a cunoscut-o numărul turiștilor străini cazați), iar în 2000 creșterea a fost de 5,65%, numărul turiștilor străini cazați în pensiuni fiind în creștere, dar nu atât de semnificativă ca în anul precedent. În 2000 o creștere semnificativă a cunoscut numărul turiștilor români cazați în pensiunile din zona Bran-Moeciu – 6,03%.

Calculul coeficientului de utilizare a capacității de cazare:

$$\text{CUC} = \frac{\text{Nr. înnoptări turist}}{\text{Nr. locuri disp.} \times 365 \text{ zile}} \times 100 \left[\% \right]$$

Tabelul IV.3. Calculul indicatorului ofertei de locuri de cazare (nr. locuri):

TURISM
- proiect 2002 -
Satul turistic BRAN

	1998	1999	2000
Nr. înoptări turist	13.727	22.893	24.190
Nr. locuri cazare	376	806	1286
CUC	10%	7,76%	5,15%

Calculul duratei medii a sejurului:

$$\text{Durata medie a sejurului} = \frac{\text{Nr. înoptări turist}}{\text{Nr. total al turiștilor}} \quad \left[\text{zile} \right]$$

Tabel IV.4. Durata medie a sejurului (zile):

	1998	1999	2000
Nr. înoptări turist	13.727	22.893	24.190
Nr. total turiști	4303	4579	4838
D_{ms} [zile]	3,19	4,99	5

Calculul indicatorului densității turistice:

a. în raport de populație:

$$d_p = \frac{\text{Nr. turiști}}{\text{populația totală}} \quad \left[\text{\%} \right]$$

b. în raport de suprafață

$$d_t = \frac{\text{Nr. turiști}}{\text{suprafața totală}} \quad \left[\text{km}^2 \right]$$

Tabel IV.5. Calculul indicatorului densității turistice în raport cu populația și cu suprafața comunei Bran:

	1998	1999	2000
Nr. total turiști	4303	4579	4838
Populația Branului	5669	5752	5794
Suprafața Branului	6218	6218	6218
d_p [loc]	0,759	0,796	0,835
d_t [ha]	0,692	0,7364	0,778

Începând cu 1997, ANTREC a editat anual un catalog ce include oferta turistică rurală la nivelul întregii țări. Broșura cuprinde oferta turistică din cele 5 zone ale țării (Moldova și Bucovina, Dobrogea, Muntenia și Oltenia, Maramureș, Crișana și Banat, Transilvania). Fiecare echipament turistic este prezentat cu ajutorul unor pictograme ce include:

TURISM
- proiect 2002 -
Satul turistic BRAN

- număr persoane ce pot fi cazate
- suprafața
- număr camere cu 1,2,3 paturi
- număr de băi
- număr de dușuri
- telefon
- încălzire
- mic dejun
- toaletă
- televizor
- mașină de spălat
- acceptare animale
- curte
- limba străină vorbită de gazdă (F; G; E; R;I;S)
- distanța la cel mai apropiat oraș din zonă

O centralizare a tuturor datelor privind gospodăriile clasificate din satul turistic Bran, evidențiază următoarele: suprafața minimă de cazare a unei gospodării este de 23 m² cu posibilitatea de a caza 4 persoane, iar suprafața maximă de 162 m² putând caza 16 persoane. Gospodăriile au în general camere cu 2 paturi și cu baie. Pentru sezonul rece, majoritatea gospodăriilor sunt prevăzute cu încălzire. Aproape toate echipamentele au în dotare mașini de spălat, oferă mic dejun și au curte. Proprietarii vorbesc limbi străine de circulație internațională: franceza, germana și engleza, dar și italiana sau spaniola.

Din punctul de vedere al tarifelor practicate în zona Bran, societatea Bran-Imex, care este singura specializată în turismul rural din acest perimetru, avea următoarea ofertă la nivelul anului 1998:

Tabel IV.6. Ofertă de prețuri în turismul rural – zona Bran 1998 (tarif/pers.)

Cazare				Reduceri (grup min.15 pers, min. 2 nopți) sau cameră min. 1 lună		
	☺	☺☺	☺☺☺	☺	☺☺	☺☺☺
Single	7 USD	9 USD	10 USD	6 USD	8 USD	9 USD
Dublă	9 USD	11 USD	12 USD	8 USD	10 USD	11 USD
Triplă	11 USD	13 USD	15 USD	9 USD	11 USD	13 USD
Masa	Pensiune completă: 10 USD	Mic dejun Dejun Cina	2 USD 4 USD 4 USD	Pensiune completă: 9 USD	Mic dejun Dejun Cina	1,8 USD 3,6 USD 3,6 USD

Sursa: Oferta ANTREC, Bran-Imex (1998)

Față de alte zone (exemplu litoral sau Bucovina), în Bran nu sunt practicate diferențieri de tarife pentru turiștii străini și români, acest lucru fiind în concordanță cu recomandările Ministerului Turismului, de practicare a unor tarife nediferențiate.

V. Concluzii și propuneri de valorificare a zonei Bran

Aspectele turismului în ariile rurale se încadrează cel mai bine turismului cultural, cu accent pe înțelegerea stilurilor de viață contrastante și a interschimbului de cunoștințe și idei. De aceea, turismul rural îi atrage pe cei în căutare de contact personal și interacțiune cu diverse culturi, medii și grupuri de oameni. Printre aceste manifestații se numără: *turismul recreațional* cu accent pe solicitare fizică și pe activități legate de mediu (ciclism sau drumeții montane), *turism ecologic* cu accent pe natură și vizitarea peisajelor contrastante (vizite în parcuri și rezervații naționale), *turismul moștenirii istorice* care se concentrează pe locuri sau evenimente istorice, adesea cu scop educațional. Turismul rural poate, de asemenea, să includă călătoriile de o zi dintr-un loc în altul, într-o manieră secvențială, în contrast cu turismul urban unde accentul cade pe destinația urbană ca focus pentru activități turistice urbane.

În planificarea turismului rural este necesară o cooperare între toate organizațiile, comisiile și organismele implicate în această activitate. În Marea Britanie, Countryside Commission (forul care se ocupă de dezvoltarea spațiului rural, mai ales din punct de vedere turistic) considera în 1998 că turismul rural capabil să se autosustină vine ca o soluție pentru a minimiza impactele negative asupra mediului, culturii și vieții sociale.

În țările Europei Occidentale, destinațiile rurale ocupă o pondere tot mai mare din totalul destinațiilor de vacanță. Stresul cotidian al vieții citadine îi îndeamnă pe locuitorii marilor metropole să caute liniștea mediului încă netransformat radical de civilizație. Și dacă în țările superdezvoltate din vest acest mediu rural a început să se modernizeze din ce în ce mai mult, la noi în țară, tradiția și obiceiurile sunt încă foarte bine conservate. În încercarea de a cunoaște o altă țară și oamenii săi, alte tradiții, numeroși turiști străini aleg ca destinație România, mai ales ca urmare a promovării ofertei turistice rurale efectuate de ANTREC la târgurile și expozițiile organizate peste hotare.

Condițiile socio-economice actuale au dus la degradarea bazelor de cazare ale stațiunilor de tradiție de pe litoral sau din zona montană. Dar în timp ce hotelurile altădată moderne sunt lăsate să se paraginească, au apărut alte baze de cazare, în mediul rural, de dimensiuni mai mici dar mai ușor de întreținut și adaptat la nevoile actuale ale turismului. Casele țărănești au luat locul complexelor hoteliere în topul preferințelor turiștilor. Dintre motivele cele mai importante avute în vedere în alegerea ca destinație a pensiunilor turistice, enumerăm:

- confortul din ce în ce mai ridicat pe care îl oferă fermele și pensiunile agroturistice pe fondul preocupării constante și permanente a gazdelor pentru satisfacerea cerințelor clientului;
- în stațiunile tradiționale, de tip citadin, turistul se simțea doar o parte a unei mese de turiști în timp ce în sate el este privit individual și tratat aparte; de dorințele lui se ține cont în alcătuirea meniului, spre exemplu;
- intimitatea sporită conferită de faptul că pensiunile sunt de dimensiuni incomparabil mai reduse decât hotelurile;
- crearea unor relații de prietenie cu familia gazdă și menținerea legăturilor ani de zile, cu revenirea în aceeași pensiune mai mulți ani la rând;
- oferta de produse proaspete din gospodăria țărănească, preparate de turiști sau de gazdă la cererea turiștilor;
- un mediu mai puțin poluat.

Propunere program turistic "Vacanță în zona Bran" pentru turiști străini

Ziua I: sosire la Aeroportul Otopeni, plecare spre Bran. Cazare în gospodăriile sătenilor. Masă de seară.

Ziua II: mic dejun, vizită la Castelul Bran și la complexul muzeal țăranesc. Prânz. După amiază liberă. Spre seară, organizarea unei mici petreceri în funcție de sezon: vara în aer liber, iarna, lângă vatră – întâlnire cu femeile din zonă, posibilitate de a vedea și practica diferite meșteșuguri tradiționale: torsul lânii, țesut, etc. Seară românească: masă tradițională, muzică, dansuri populare din zonă.

Ziua III: mic dejun, excursie în comuna Moeciu (cu autocarul, biciclete, căruțe, sănii, etc). Masă la una din pensiunile turistice. Cină.

Ziua IV: mic dejun, excursie în Brașov și Poiana Brașov, cu vizitarea orașului, a Bisericii Negre, Primei Școli Românești și Bisericii Sf. Nicolae. Prânz în Poiana Brașov. Cina la Bran.

Ziua V: mic dejun, excursie în satul Dâmbovicioara, vizitarea Peșterii Dâmbăvicioarei și Peșterii Urșilor. Prânz. Vizitarea gospodăriilor țăranesti, cu participarea turiștilor la activitățile domestice. Întâlnire cu meșteri populari, posibilitatea achiziționării de produse de artizanat. Cina la Bran.

Ziua VI: mic dejun, excursie pe cărările din Piatra Craiului. Masa de prânz în natură. Cina la Bran.

Ziua VII: mic dejun, excursie la Fundata. Întâlnire cu meșterii populari și observarea sau practicarea unor vechi îndeletniciri (țesutul covoarelor, confecționarea costumelor populare), posibilitatea achiziționării de produse de artizanat. Masa la o stână. Seara foc de tabără și divertisment.

Ziua VIII: mic dejun. Plecarea spre aeroportul Otopeni. Îmbarcarea în avion.

Costul unei excursii de 7 nopți petrecute în Bran-Moeciu: 199USD (grup de 42 turiști străini exclusiv biletele de avion)

Condiții de transport-cazare-masă:

- autocar 3 ***
- pensiuni 🏠🏠
- masa la pensiuni (se oferă gratuitate la mesele servite la stână și cina de despărțire)
- taxe vizită 10USD

Bibliografie

TURISM
- proiect 2002 -
Satul turistic BRAN

1. Ionescu Dunăreanu Ion: "Munții Piatra Craiului", Ed. Sport Turism, București, 1986
2. N. Popescu: "Munții noștri", Ed. Sport Turism, București, 1986
3. "Castelul Bran" – Broșură, Colecția Tezaurul României, 1997
4. Nicolae Stoicescu, „Vlad Țepeș”, Ed. Acad., București, 1976
5. XXX (1998-2000) – Buletine informative ANTREC, Bran